

Landelijk Platform KOPP/KOV

Terugkoppeling van de online bijeenkomst op 19 november 2020

Op 19 november 2020 vond de eerste online bijeenkomst van het Landelijk Platform KOPP/KOV plaats. Tijdens deze bijeenkomst heeft de nieuwe voorzitter, Denis Wiering, zich voorgesteld en een presentatie gegeven over de strategische agenda van het platform. Na afloop van deze presentatie zijn de deelnemende leden uiteengegaan in break-out rooms om de drie hoofdlijnen van de strategische agenda met elkaar te bespreken. Op deze manier hebben we veel nuttige informatie kunnen verzamelen vanuit de praktijk. Hieronder vinden jullie een overzicht van de informatie die is aangeleverd vanuit de verschillende break-out rooms. Deze informatie is opgedeeld aan de hand van de hoofdlijnen die besproken zijn. Anouk de Gee heeft vervolgens nog een presentatie gegeven over de kennis en implementatie agenda van het Trimbos instituut.

Mededelingen:

Webinars KOPP/KOV:

Op 3 november 2020 hebben Bureau Basiszorg (van Indigo preventie) en Youz preventie samen een Webinar georganiseerd over kinderen van ouders met psychische of verslavingsproblemen. In dit Webinar worden de volgende onderwerpen besproken; risico- en beschermende factoren van het kind en gezin, kenmerken van deze gezinnen en mogelijke gevolgen voor het kind en wat we eraan kunnen doen.

De Webinar is nog een korte tijd terug te kijken via de volgende link:

<https://parnassagroepacademie.mediasite.com/Mediasite/Play/cb6920fc41124b0f87b66c4e893a183d1d>

Op 12 november 2020 heeft het Nederlands Kenniscentrum Ouderenpsychiatrie een Webinar georganiseerd over KOPP in de ouderenpsychiatrie. In dit Webinar wordt uitgelegd waarom aandacht voor KOPP ook in de ouderenpsychiatrie noodzakelijk is en waar u als zorgprofessional/hulpverlener op kan letten en hoe u het gesprek kan aangaan.

De Webinar is terug te vinden via de volgende link:

[Trimbos.nl | NKOP najaarswebinars](#)

Overzicht KOPP/KOV-interventies:

We zijn vanuit het Trimbos bezig met de voorbereidingen om samen met jullie een overzicht te maken van alle KOPP/KOV-interventies die in Nederland worden uitgevoerd. Binnenkort zullen we jullie vragen om de interventies die jullie uitvoeren in te voeren via een formulier op de website. Wanneer het overzicht een beetje gevuld is zullen we dit overzicht breder publiceren en hopen we erop dat veel mensen dit zullen invullen. Op deze manier willen we een duidelijk overzicht creëren van wat er in het hele land gedaan wordt aan interventies op het gebied van KOPP/KOV.

Standaard training KOPP/KOV-interventies:

We ontwikkelen vanuit het Trimbos een standaard training voor beginnende KOPP/KOV-professionals. De training zal bestaan uit het overdragen van de basiskennis van KOPP/KOV-interventies en daarnaast een stukje verdieping geven over het werken met de verschillende KOPP/KOV-interventies, zoals de Doe-praat groep en Piep zei de muis. In de training gaan we de elementen van de verschillende KOPP/KOV-interventies

verwerken. We gaan deze training ontwikkelen in samenwerking met verschillende professionals uit de praktijk.

Notulen break-out rooms:

Hoofdlijn 1: Kinderen voorzien van effectieve preventieve interventies in voldoende mate.

Wat gebeurt er lokaal om op de hoofdlijn vooruitgang te boeken?

- Reinier van Arkel geeft aan vooral problemen te ervaren met het werven van pubers. Arkin (Amsterdam) ervaart geen problemen met pubers en probeert vooral leuke dingen te doen met deze groep. Indigo Preventie vertelt lastig de groepen vol te krijgen, pubers melden zich amper. Ze krijgen eigenlijk alleen kinderen via jeugdprofessionals en POH. Bij Brijder (Noord-Holland) lopen de groepen goed vol. Sinds corona ook meer aanmeldingen voor de 15+ groep. Bij Tactus in Apeldoorn gaat de werving goed, in Deventer komt het niet van de grond.
- Brijder (Noord-Holland) biedt presentaties en artikelen aan huisartsen en scholen over o.a. KOPP/KOV en sturen nieuwsbrieven over KOPP/KOV naar collega-instellingen.
- Tactus (Deventer, Apeldoorn, Zutphen) geven voorlichtingen op scholen over social media, gamen en middelen. Ze bespreken hierbij ook KOPP/KOV-problematiek, het ouderschap en de effecten voor het kind met ouders in klinieken. Ze bespreken dit ook zoveel mogelijk tijdens de behandeling met ouders. Dit laatste is echter wisselend per persoon, maar in principe is het wel de bedoeling (ook Kindcheck afnemen). Daarnaast bellen kinderen regelmatig met het algemene nummer met vragen over hun ouders.
- Tactus (Twente) zet veel interventies in, ze promoten dit breed in hun netwerk en werken samen met de regionale GGZ-instelling. De gemeente is er ook op gebrand dat er wordt samengewerkt. Naast preventiegelden vragen ze beschikkingen aan bij de gemeenten voor individuele trajecten. Zo is het preventiegeld beschikbaar voor o.a. groepen.
- ZorgDat (Harderwijk) heeft met name de focus op jonge mantelzorgers. Ze hebben een KOPP/KOV-groep opgezet samen met Tactus.
- Ypse geeft aan dat ze werven door middel van flyers voor de doelgroep en daarnaast geven collega's veel workshops aan intermediairs bij netwerkpartners.
- Labyrint in perspectief werkt samen met het programma Geestkracht van FNO, ook vanuit ervaringsdeskundigheid.
- UMCG-psychiatrie (Groningen) geeft aan dat er binnen de kliniek veel inzet is van gesprekken met nieuwe cliënten waarin het thema kind aan bod komt. Deskundigheidsbevordering in wijkteams met name door GGD en gemeenten in samenwerking met wijkteams en VNN.
- Binnen VNN (Friesland) is een KOPP/KOV-team opgericht. Dit loopt goed, intern veel aanmeldingen. Ze kijken nu hoe ze deskundigheidsbevordering kunnen opzetten.
- GGZ Friesland heeft weinig ruimte om structureel goed de basis op te zetten.

Wat kunnen jullie bijdragen aan de zichtbaarheid van de hoofdlijn?

- Arkin (Amsterdam) geeft training aan leerkrachten over KOPP/KOV en geeft aan dat leerkrachten een belangrijke actor zijn in het signaleren en verwijzen naar een IB-er.
- De huisarts zou ook een rol kunnen spelen in het uitvoeren van de Kindcheck als zij horen dat een van hun patiënten die kinderen heeft naar de GGZ gaat.

- Sinai Centrum is bezig met een preventieve interventie voor ouders (ondersteuning bij de opvoeding) in behandeling voor trauma.
- Cliëntenbelang Amsterdam kan instellingen helpen om het thema KOPP/KOV meer in beeld te brengen.
- GGZ Breeburg krijgt subsidie om het bereik KOPP/KOV te vergroten, o.a. voorlichting aan jeugdprofessionals en het opzetten van het gesprek over ouderschap in de behandelkamer ("Sterk Ouderschap").
- Parnassia geeft scholing aan collega-behandelaren om KOPP/KOV en ouderschap een standaard onderwerp bij het aanmeldgesprek van de ouder te maken.
- Brijder geeft aan dat ze vanwege de regionale aanpak van KOPP/KOV meer samenwerking en werving van kinderen hebben. Door de regionale aanpak van KOPP/KOV-groepen ontvangen zij regionale financiering en hebben ze daardoor een algemene KOPP/KOV-pot. Hierdoor hoeft een organisatie niet meer voor elk kind apart financiering aan te vragen. Als er uiteindelijk toch meer groepen worden gegeven, kan de financiering makkelijk worden aangevraagd. Dit gebeurt ook bij Tactus (Deventer/Apeldoorn).
- Ypse geeft aan dat het regionaal scholingscentrum van de GGD ook PR doet op het thema KOPP/KOV.
- UMCG (Groningen) heeft het vooral binnen de organisatie goed georganiseerd. De aandacht voor het thema KOPP/KOV is goed ingebed in de reguliere zorg binnen de instelling.
- Tactus (Twente) draagt vooral bij aan de zichtbaarheid van de hoofdlijn binnen het eigen netwerk (extern), maar dit loopt niet storm. Daarbij gaat het om de bekendheid met de doelgroep en om de bekendheid van de interventies.
- VNN en GGZ Friesland geven aan dat ze gezamenlijk: meer zichtbaarheid zouden kunnen creëren bij psychiaters, psychologen etc., deskundigheidsbevordering kunnen organiseren gericht op professional die KOPP/KOV-interventies uitvoeren, en meer contact opbouwen met wijkteams en samen optrekken richting ketenpartners.

Wat hebben jullie nodig: waar/hoe kunnen we (vanuit landelijk) de lokale initiatieven ondersteunen?

- Meer ruimte en geld voor promotie/werving voor KOPP/KOV.
- Trainingen updaten (Arkin geeft aan dat ze deze nu zelf updaten).
- Training voor verschillende disciplines (intermediairs zoals huisartsen of leerkrachten).
- Meer duurzame langdurige/langzame zorg voor KOPP/KOV-kinderen.
- Landelijke bekendheid voor naamgeving en thema KOPP/KOV, campagne vanuit de overheid (bv. ook via social media door middel van filmpjes).
- Overzicht van wetenschappelijk onderzoek.
- Een goed individueel aanbod KOPP/KOV.
- Deskundigheidsbevordering bij professionals die KOPP/KOV-interventies geven door middel van een training.
- Wat kun je inzetten bij KOPP/KOV-kinderen naast de groepen?

Vraag: Wanneer weet je of een KOPP/KOV-traject 'geslaagd' is? Hoe weet je dat preventie succesvol is geweest (preventie is anders dan een crisis tot rust brengen) en een beschikking voldoende is geweest?

Hoofdlijn 2: Meer aandacht voor ouderrol in volwassen GGZ

Wat gebeurt er lokaal om op de hoofdlijn vooruitgang te boeken?

- MET ggz biedt aan iedere cliënt de folder 'opvoeden in tijden van stress' aan.
- Ouderschap in de behandelkamer bespreekbaar maken (door behandelaar en/of preventiemedewerker die aanschuift bij gesprek met ouder en behandelaar).
- Vanuit de Kindcheck aandacht voor kinderen en ouderschap.

- Sensitiviteit voor KOPP/KOV is afhankelijk van individuele behandelaren.
- Standaard een gesprek aanbieden over ouderschap aan mensen die in behandeling komen.
- Regionale Instelling Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg (RIAGG) Zuid geeft aan dat de nieuwe KOPP/KOV-boekjes van Trimbos erg bruikbaar zijn in gesprek met ouders en kinderen.
- RIAGG Zuid biedt een groepscursus voor ouders aan: 'Opvoeden: een hele kunst!' Deze cursus gaat over de invloed van je klachten op je ouderschap en hoe je ondanks je klachten je ouderschap toch goed genoeg kunt vormgeven.
- Vooruitgang: Kindcheck helpt enorm voor aandacht ouderschap en kinderen, kinderen zelf spreken en ouders zelf spreken over ouderschap.
- Youz (Zoetermeer) heeft een vestigingsmodel waarin jeugd, volwassenzorg en preventie gecombineerd worden. In dit vestigingsmodel werken ze samen met andere Parnassia GGZ-specialisaties. Brijder is onderdeel van intake, consultatie en advies. Het doel is om steunend naar ouder en behandelaar te zijn en de zichtbaarheid van het thema ouderschap in de behandeling te stimuleren.
- Samenwerking tussen jeugdpreventie en behandelaar is belangrijk.
- Combinatie van zorgverzekering en WMO naar gelang van de beschikbare tijd.
- GGZ NHN zet in op een koppeling tussen volwassen ggz en het KOPP preventieaanbod. Op dit moment vooral vanuit Intensive Home Treatment-teams. Het is streven is het spreken van ieder kind bij traject. Moet wel continu geagendeerd. Streven naar bredere uitrol in de organisatie, maar lastig om vanuit directie dit onderwerp te prioriteren. Behandelaren vaak handelingsverlegen bij bespreken ouderschap.
- Bij Indigo Midden Nederland zijn kinderen opgenomen in het behandelplan en het wordt standaard besproken bij intervisie en casuïstiek overleg. Connectie met wijk overleggen -> volwassen en kind zorg te weinig verbonden.
- Preventiewerker van GGZ West-Noord-Brabant is jaren geleden zelf begonnen om aandacht te vragen voor de ouderrol in volwassen ggz. Door onder andere aan te sluiten bij het meldcode overleg in de organisatie. Moeilijk om ingang te vinden bij professionals.
- Moeilijkheid voor professional: loyaliteit kind ouderrol.

Wat kunnen jullie bijdragen aan de zichtbaarheid van de hoofdlijn?

- KOPP/KOV-aandachtfunctionarissen aanstellen in de teams.
- Structuur voor KOPP/KOV inbedden in de organisatie.
- Handelingsverlegenheid bij behandelaren opheffen door middel van delen van kennis en vaardigheden op dit onderwerp.
- Herhaling PR en werving blijft nodig.
- KOPP/KOV deel uit laten maken van het EPD, pop up voor aandacht.
- In de intake standaardvragen naar ouderschap, daardoor pakken behandelaren het zelf ook op.
- Netwerken, de juiste persoon binnen de gemeente zoeken.
- Intern netwerken.

Wat hebben jullie nodig: waar/hoe kunnen we (vanuit landelijk) de lokale initiatieven ondersteunen?

- Een landelijke handreiking ontwikkelen voor behandelaren over hoe je de onderwerpen kinderen en opvoeden bespreekbaar kunt maken met de ouders.
- Materialen ontwikkelen die we kunnen gebruiken in gesprek met en scholing van hulpverleners over dit onderwerp zoals werkkaarten, filmpjes etc.
- Onderzoek bijvoorbeeld over het belang van het bespreekbaar maken van de ouderrol in behandeling, wat is daarin de meerwaarde voor ouders en kinderen (tool om aan behandelaar te geven over meerwaarde).
- Lobby richting zorgverzekeraars, dat behandelaren in hun DBC-tijd van de zorgverzekeraar ruimte krijgen om ouderschap te bespreken.

- Taboe verminderen, door bijvoorbeeld aandacht op tv, social media over dat ouderschap en opvoeding lastig is. Dat praten over en hulpvragen bij opvoeding niets is om je voor te schamen.
- Van bovenaf meer aandacht voor gezinsgericht werken, samenwerking met de Nederlandse GGZ.
- Delen van successen bij gemeenten/organisaties, zoals financieren, samenwerkingen, interventies. Zoals bijvoorbeeld in Tilburg, waar er een subsidie is voor preventiewerkers om meer aan te sluiten in de behandelkamer. Eventueel het bundelen van deze informatie door het Landelijk Platform en het ontwikkelen van kort/bondig materiaal.
- Vertaalslag van generieke module naar werkbaar bestand.
- Korte oudertraining, 3 bijeenkomsten.
- Het platform kan wellicht ondersteunen hoe je dit onderwerp hoger op de agenda krijgt bij het management, zodat het thema actief behandeld wordt.
- Belangrijk speerpunt maken in volwassen GGZ-opleidingen -> ouderschap en de Kindcheck: hoe bespreek je dit in de behandelkamer. Opleidingen zoals GZ, psychiaters en andere opleidingen in de GGZ.
- Samenwerking meerdere instellingen richting gemeentes en gezamenlijk groepen aanbieden.

Hoofdlijn 3: adequaat gebruik van financiering voor KOPP/KOV

Wat gebeurt er lokaal om op de hoofdlijn vooruitgang te boeken?

- Het wordt als een probleem ervaren sinds het inwerking treden van de Jeugdwet. Voorheen werd KOPP/KOV ook gefinancierd uit OGGZ-middelen, dat is sinds de decentralisatie steeds moeilijker. Er zijn zorgen over preventie. Dat heeft te maken met de willekeur van gemeenten. Ze worden ervaren als naar binnen gericht, heel lokaal. Dat doet iets met samenwerking: gevolgen voor 16+ KOPP/KOV doordat er vanuit de gemeente wel financiering is voor jeugd maar dat adolescenten buiten de boot vallen. Soms is aanbod vooral regionaal beschikbaar, daar zit ook de knel. Het wordt gezien als kortetermijnpolitiek.
- Voor jeugd is er wel financiering vanuit de gemeente, maar adolescenten vallen buiten de boot. Vooral voor KOPP/KOV-groepen is dat problematisch.
- Eén organisatie heeft de groepen losgelaten en voeren nu alleen systeemgesprekken met het gezin.
- Soms is aanbod vooral regionaal beschikbaar, daar zit ook de knel. Het wordt gezien als kortetermijnpolitiek.
- Aankomende jaren meer bezuinigingen bij de gemeente: de uitdaging wordt om KOPP/KOV met zo min mogelijk middelen zo goed mogelijk te borgen. In Leeuwarden: geoormerkt deel van de financiën naar KOPP/KOV.

Wat kunnen jullie bijdragen aan de zichtbaarheid van de hoofdlijn?

- Aandacht besteden aan de bekendheid van het onderwerp KOPP/KOV.
- Borging van deskundigheid.

Wat hebben jullie nodig: waar/hoe kunnen we (vanuit landelijk) de lokale initiatieven ondersteunen?

- Kosten-batenanalyse.
  - Communicatie uitzetten naar gemeenten vanuit het platform.
  - Waar statistieken zijn, inzichtelijk maken: wat werkt, wat niet.
  - Kennis delen over verantwoording naar gemeenten.
  - Effecten inzichtelijk maken, ook langere termijn.
  - Conform Veilig Thuis petitie naar minister om geld los te krijgen voor KOPP/KOV, er is meer geld nodig bij gemeenten. Oproep aan minister: meer hard maken voor kwetsbare kinderen.
-

Volgende bijeenkomst

In 2021 staan de landelijke bijeenkomsten van het platform op de volgende data gepland:

- Donderdag 22 april 2021 van 9.30 – 12.00 uur (met een digitale inloop vanaf 9.00 uur)
- Donderdag 18 november 2021 (ochtend vrijhouden, tijd en locatie worden in de loop van het jaar nader bepaalt)

Contact

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Anouk de Gee, coördinator Landelijk Platform KOPP/KOV vanuit Trimbos-instituut/ agee@trimbos.nl.